

„Szívében forgatja“. A szív mindig az érzésre, az érzelemre utal. Ez esetben a szeretetre. Mert sok mindent kell az anyának „szívében forgatnia“ — sokszor még álmában is —, amíg szolgáló szeretete úgy rendezheti gyermeke dolgait, hogy az növekedjék „Isten és emberek előtt való kedvességben“, vagyis: áldás legyen. De még a gyermekkel vállalt — szükségszerű — gondok, terhek is megszépülnek a boldogan teljesített szeretet-szolgálatban.

Aki nem érzi mindezt, és nem érzi a gyermekben — s a gyermek által — kiteljesedni kívánó életáldást: terhességről beszél. A gyermeket s a vele való fáradozást: tehernek tartja. Önnön „áldott állapotát“ egyértelműen terhesnek érzi.

Az ilyen nő lelkileg vak. Vak, mert nem Isten küldöttét látja, nem áldást érez a gyermekben, akinek világrajövetelét nem várja, akitől — mint nem kívánt tehertől — legszívesebben szabadulni igyekezne. Vak, aki saját önzésének, kényelem-szeretetének szűk látókörén nem tud felülemelkedni.

Az ilyen nem is szereti a gyermekét. Áldozatot sem akar vállalni érte. Miért is tenné?! Csak gond, teher, akadály lenne önző, könnyelműen gondatlan, tékozló életének útjában. Az ilyen gondolkodású-magatartású nő esetében a gyermekkel vállalandó gondok, terhek: sohasem magasztosulnak önfeláldozó szeretet-szolgálatban megszépülő áldássá. Csak — terhek maradnak. S a legtöbbször az áldás is elmarad.

A keresztény ember számára — beleértve a gyermeknevelésben, gondozásban résztvevő apának is — a gyermek mindig Isten áldása. Ezért az igazi keresztény áldott állapotnak nevezi az anyaságot, áldott állapotnak érzi a gyermekkel megáldott életet, és boldogan vállalja — s szeretet-szolgálatával növeli — az áldást. Hogy a gyermek is növekedjen Isten és emberek előtt való kedvességben, áldássá legyen az életben, a „megtestesült öröm közöttünk“! (Victor Hugo) Ámen.

KOVÁCS ISTVÁN

VADGESZTENYE

Mt 18, 6

Mi lehet, mi lesz a gyermekem — ezzel a címmel jelent meg A Hét 1979-es évkönyve. Nagyon időszerűen, hisz a Nemzetközi Gyermekév azok felé fordította a figyelmet, akik nemcsak jelenünk szemefényei, de a jövő boldog ábrándjait melengető ígéret letéteményesei is: gyermekeink, ifjaink felé.

„... Én ha gyermekeket látok,
nem
azt veszem észre magamon
— szegény fejem —,

hogy múlik az
idő,
hanem
azt, hogy
jön a jövő.“

(Bözödi György)

A költő világnézeti fontosságú kérdést alkotott — a felnövő gyermekekre, ifjakra nézés rendjén — abból, hogy mit látunk bennük. Egyszerűen csak saját öregedésünk jeleit — vagy többet is? Látjuk-e azt is, hogy velük s általuk jön a jövő?

Ósrégi dolog, hogy gyermekében a jövőt fürkészi az ember. Ki számára lehet közömbös a holnap, a gyermekével — és minden gyermek által — érkező jövő? A Biblia évezredek sora is így kérdez: „Vajon mi lesz e gyermekből?“ (Lk 1, 66) Ki tudná megmondani, hány meg hány szülő, nevelő teszi fel naponta — a gyermek boldog jövőjét tervezgető ábrándos álmodozás csendjében éppúgy, mint az azt munkáló küzdelmes munka rendjén: — „Mi lesz belőled, gyermekem?!“ Mennyi gyöngéd melegség és szeretet van e kérdésben! S mennyi aggodás és jövőféltség is! Nem véletlen: minden igaz, lelkiismeretes és józan gondolkodású szülőt, nevelőt és felnőttet komolyan foglalkoztatott — és foglalkoztat — e jövőt fürkésző kérdés! Ami pedig kétségtelen: a folyamat, amelynek rendjén a „ma gyermekei a holnap fiaivá“ lesznek — fontosságát nézve —, valóban jövőt formáló és meghatározó jelentőségű.

Mint minden igazán nagy nevelő és mély gondolkodó: Jézus is figyelt a gyermekekre. Törődött sorsukkal, életükkel, és foglalkozott nevelésük kérdéseivel. Az antik világ emberével ellentétben — Jézus igen nagyra értékelte a gyermeket. Olyan értékeket látott meg benne, amelyek nemcsak kora, de az azt követő korok emberének is — még sokáig — elkerülték a figyelmét. Míg a görög bölcs hálát adott az isteneknek, hogy nem lánynak és nem rabszolgának, hanem férfiúnak és szabadnak született, — addig Jézus nem tesz különbséget gyermek és gyermek között! Míg a spártai a Taigetosz hegyéről vetette mélybe a fogyatékos és hadviselésre alkalmatlan, gyenge gyermeket, addig Jézus szelíden magához hív minden gyermeket. Míg a felnőtteknek nincs idejük vagy nincs türelmük a gyermekekhez — sőt még a tanítványoknak is szemmel láthatóan terhükre vannak a gyermekek (Mk 10, 13) —, addig Jézus ölébe veszi és megáldja őket. Miért?! Azért, mert Jézus tudta és értékelte azt, amit az 1978-as Nobel-díjas író, Isaac Singer napjainkban így fogalmazott meg: „A gyermekek hisznek a jóságban, a családban, a tündérekben, a tisztaságban...“ A jézusi lélek megérezte a gyermeki ártatlanság, meszterkéletlen egyszerűség és tisztaság varázsát, és — nemcsak szereti, de — jövőt lát benne! Ilyeneké az Istennek országa! Amíg olyanok nem lesztek, mint a kisgyermekek, semmiképpen nem lehet részetek Isten országában! — mondja a tanítványoknak (Mt 18, 3).

„Tiszta szívet teremts bennem, mint a gyermekkor ölen, ártatlanságában!“ Mert mivé lesz ez ártatlan tisztaság, míg a gyermek felnőtté érik?! Jézus figyelmét nem kerülte el az a folyamat sem, amelynek rendjén a gyermekből felnőtt lesz. Jól látta, miként szennyeződik a gyermeki lélek tisztasága, s hogy a felnőttek világa miként okoz botránkozásokat a fiatal, zsenge lelkek eredendő ártatlanságában. De jaj annak,

aki által e botránkozások esnek. Jézus maga is szigorú bűnhődést helyez kilátásba ezeknek. Érthetően. Nemcsak a gyermekek, ifjak, de az Isten országa felé tartó jövő megrontóit látja bennük. Aki pedig egyet is megbotránkoztat e kicsinyek közül, jobb annak, hogy malomkövet kössenek a nyakára, és a tenger mélységébe vessék!

A gyermekek tőlünk — felnőttektől — tanulnak. Magatartásunk, viselkedésünk, szavaink és cselekedeteink — jó vagy rossz példaként állnak előttük. A látott példa „ragadós“. Tanulnak belőle, utánozzák, „lemásolják“, akkor is, amikor akarjuk, s még inkább, midőn nem szeretnénk. Azt tanulják tőlünk: amit látnak, amit hallanak. Így tanulják a jót, de a megbotránkoztató rosszat is. Az imádságot és a szitkot is; a gyöngédséget és durvaságot; a békességet és békétlenkedést; az emberiséget és embertelenséget; a hálát és háladatlanságot; a szeretetet és gyűlöletet egyaránt! Mindent. Így formálódik bennük a jövő — általunk! Érthető, hogy csak jól nevelt szülőknek lehet jól nevelt gyermekük. Vagy a Szentírás nyelven szólva: „ha a gyökér szent, az ágak is azok“ (Róm 11, 16). A fától függ tehát, hogy milyen a gyümölcs: a jó fa jó gyümölcsöt, a rossz fa pedig rossz gyümölcsöt terem (Mt 7, 17). Még közmondásunk is erre utal: az alma nem esik messze fájától. Gyermekeink olyanok, mint mi. Az elmondottakkal egybehangzó véleményen van a modern gyermekneveléssel foglalkozó tudomány is, midőn megállapítja, hogy rossz gyermek nincs. S ha valaki hitetlenkedve csóválná a fejét, hozzátehetjük: csak rosszul nevelt van.

S van. Bőven. Mi felnőttek neveltük őket — rossz példával!

Egy gesztenyebontó, szép őszi napon történt — amikor alighogy megrázza a szél a fákat, már potyog is a tüskés vadgesztenyetermés —, hogy egy alig ötéves fiúcska össze is gyűjtött a gesztenyéből egy játékvedrecskére valót. Míg édesapja a sportpálya lelátóján szurkolt kedvenc csapatának, addig a kisfiú eljátszott velük a padon. Körülötte zúgott, fel-felmorajlott a tömeg, de ez a kisfiút nem zavarta. Rakosgatta a barna vadgesztenyéket, katonás sorba állította őket. Egyszóval: foglalatoskodott.

Eközben történt, hogy a pályán az egyik játékos botlasztotta a hazaiak csatárát. A fiúcska előtti padon ülő, úgy harmincegynehány éves férfi felugrott, dühösen kiabált, rázta az öklét. Már ült volna le, amikor észrevette a vadgesztenyéket. A katonás sorból el is vett gyorsan kettőt, s már dobta is a pálya felé... Aztán, mint aki jól végezte dolgát, megnyugodott, s visszaült a helyére. A fiúcska csak nézte tágra nyílt, nagy szemekkel a jelenetet, aztán ő is felkapott egy gesztenyét, és eldobta...

Hatalmasat koppant az előtte ülő — harmincegynehány esztendő — férfi fején! Az pedig már ugrott volna fel, hogy felháborodottan méltatlankodva utasítsa rendre a gyermeket, de megszólalni már nem volt ideje, mert megelőzte a gyermek apja: „Üljön csak csendben, nyugodtan, magától tanulta!“ — És a férfi szó nélkül visszaült a helyére.

Elgondolkoztató a történet. Vajon hány gyermekére panaszkodó anyának, apának — s „ezek a mai fiatalok!“ felkiáltással méltatlankodó felnőttnek — szólhatnánk oda csendesen, de jogosan: „Üljön csak csendben, nyugodtan, mert épp magától tanulta! Maga tanította, nevelte így, ilyenek!“ S azt hiszem, nincs keservesebb bűnhődés egy szülő, egy felnőtt számára, mint midőn a sokszor keserű igazságokat-tanulságokat megfogalmazó élet maga figyelmezteti, inti meg ily módon.

Erich Kästner, a közismert német író írja: „Hogy ismét olyanokká váljunk, mint a gyermekek, ez a vágyunk elérhetetlen. Am megpróbálhatunk óvakodni attól, hogy a gyermekek olyanokká váljanak, mint amilyenek mi vagyunk.“ Ámen.

KOVÁCS ISTVÁN

A LÉLEK SZÉPSÉGE

1Kor 13, 1—3

Szónokiasan hangzó kérdés, de igaz: ki ne szeretné, hogy ő maga vagy gyermeke szép legyen? Aligha van ilyen ember vagy szülő. A legtöbb ember fontosnak tartja a szépséget. Sokan pedig egyenesen elsőrendű fontosságot tulajdonítanak a külső tetszetősségnek! Láttam felnőttet, aki hosszú, értékes órákat ült a tükör előtt. Szépítgette magát. A piperkőchajlamot belenevelte gyermekébe is.

Az ember örök szépségvágyára sok minden utal. Az ókori görög-római világ szobrászati műremekeitől — a tökéletes szépségű emberi alakokat, formákat megmintázó Michelangelo vagy Rodin szobrain keresztül — el egészen a korunk szépség- és testkultúrájának szolgálatába állított alkotásainkig. Szépítőszerek sokasága áll tetszetős küllemünk szolgálatában! Tény, hogy sokat foglalkozunk vele, rengeteget költünk, áldozunk rá! Időt s pénzt egyaránt.

Végsősoron nem is az a baj, hogy szépek, tetszetősek akarunk lenni, vagy hogy arra vágyunk, gyermekeink is ilyenek legyenek. Van igazság az ókori bölcsélet meglátásában: Ép testben ép lélek... A baj az, ha egyoldalúan — tehát rosszul — értelmezzük a szépséget. Ha megfeledekezünk vagy nem veszünk tudomást arról, hogy az igazi emberi szépség a belső és külső szépségek összességénél kezdődik. Vagyis ott, ahol a belső szépség — a lélek szépsége — a külső szépséget emberivé teszi.

Sok tetszetős „szép embert“ — nőt és férfit — ismerek, akiknek szemlélésekor azonban soha, egy pillanatig sem érzem azt, hogy — emberrel állok szemben! Nem tudok mást látni, egyebet észrevenni vagy érezni rajta, csak azt, hogy szép a szemük, a hajuk, az alakjuk. De ez még kevés, szinte bántóan hat, mert mindössze azt sugallja, hogy hús-vérből vannak, — s e külső szépség mögött nem látni sehol a lelket, a jóságot, a finomságot, az emberséget! Szépek, — semmi több. Szépek a puszta fizikai szépség hatásával, amely csak addig tart, ameddig az ifjúság, — s amely a lélek nemesítő, emberré tevő szépsége nélkül az öregkor határán nem egyéb már, mint egy romhalmaz, amelynek semmi értéke nincs.

Az igazi szépség tehát más. Az ember belső szépsége. A lélek szépsége. Ez olyan „szépség“, amelynek ereje képes külsőleg is megszépíteni — tetszetőssé, széppé varázsolni — a szemre esetleg nem túlzottan tetszetős embert is!